

НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені М. П. ДРАГОМАНОВА

ЛАНЬ СІНЬЦІОНЬ

УДК:786.2:374

**ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАСТУПНОСТІ ФОРТЕПІАННОГО НАВЧАННЯ
СТУДЕНТІВ З КНР В СИСТЕМІ МУЗИЧНО-ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ
УКРАЇНИ**

13.00.02 – теорія та методика музичного навчання

АВТОРЕФЕРАТ

дисертації на здобуття наукового ступеня
кандидата педагогічних наук

Лань Сінцзюнь

Київ – 2019

Дисертацією є рукопис.

Робота виконана в Національному педагогічному університеті імені М.П. Драгоманова, Міністерство освіти і науки України, м. Київ.

Науковий керівник - доктор педагогічних наук, професор
ЩОЛОКОВА Ольга Пилипівна,
Національний педагогічний університет імені
М.П. Драгоманова, завідувач кафедри педагогіки
мистецтва і фортепіанного виконавства.

Офіційні опоненти: доктор педагогічних наук, професор
МОЗГАЛЬОВА Наталія Георгіївна,
Вінницький державний педагогічний
університет імені Михайла
Коцюбинського, завідувач кафедри
музикознавства та інструментальної
підготовки;

кандидат педагогічних наук, доцент
ЩЕРБІНІНА Ольга Миколаївна,
Ніжинський державний університет імені
Миколи Гоголя, доцент кафедри
інструментально-виконавської підготовки.

Захист відбудеться «12» лютого 2019 р. о 14.00. год. на засіданні спеціалізованої вченої ради Д 26.053.08 у Національному педагогічному університеті імені М. П. Драгоманова за адресою: 01601, м. Київ, вул. Пирогова, 9.

З дисертацією можна ознайомитись у бібліотеці Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова за адресою: 01601, м. Київ, вул. Пирогова, 9.

Автореферат розісланий «11» січня 2019 р.

Вчений секретар
спеціалізованої вченої ради

Л. І. Паньків

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми дослідження. В умовах інтеграції освіти і науки сучасного Китаю у світовий освітній простір нагальною проблемою залишається підготовка кваліфікованих фахівців, упровадження новітніх педагогічних технологій, цільових науково-педагогічних досліджень і концептуальних засад у практику підготовки педагогічних кадрів. У державних освітніх документах «Стратегія розвитку освіти в Китаї у ХХІ столітті», «Реформи розвитку базової освіти в КНР», «Цілі розвитку художньої освіти» зазначається, що саме наступність є однією з обов'язкових умов здійснення неперервності здобуття знань та забезпечення єдності, взаємозв'язку та узгодженості мети, змісту, форм і методів навчання на суміжних щаблях освіти.

Увага до проблеми наступності значно зростає в контексті становлення і модернізації музично-педагогічної освіти Китаю, адже професія «вчитель музики» в цій країні є відносно новою, вона увійшла до переліку спеціальностей педагогічних університетів тільки в 1987 році. У зв'язку з цим важливим завданням стало забезпечення загальноосвітніх шкіл дипломованими спеціалістами, розширення переліку дисциплін задля кваліфікованої підготовки фахівців даного напрямку, створення відповідного навчально-методичного забезпечення. В річищі зазначених освітніх пріоритетів актуальною та ціннісно-значимою виступає проблема забезпечення наступності фортепіанного навчання студентів з КНР в системі музично-педагогічної освіти України.

Як свідчить аналіз наукових джерел, проблема наступності навчання стала предметом дослідження науковців різних галузей знань. У контексті нашого дослідження особливої ваги набувають ідеї стародавніх (Аристотель, Геракліт, Піфагор, Платон, Сократ та ін.) та сучасних філософів (Е. Баллер, Б. Батурін, О. Зеленкова, Г. Ісаєнко, З. Мукашев, В. Рубанов та ін.) щодо діалектики процесів розвитку і людського пізнання; а також положення психологів (Л. Божович, Л. Виготський, Д. Ельконін, Л. Занкова, О. Запорожець, Г. Костюк, А. Леонт'єв, С. Рубінштейн та ін.) щодо необхідності урахування й оптимального використання вікових та психологічних можливостей дітей у кожному наступному періоді навчання; дослідження представників педагогічної науки (Л. Артемова, А. Богуш, О. Проскура, О. Савченко та ін.), в яких наступність навчання розглядається як послідовність і системність у розташуванні навчального матеріалу, зв'язок і узгодженість ступенів і етапів навчально-виховної роботи; концептуальні дослідження в галузі мистецької освіти (А. Козир, Л. Куненко, Г. Падалка, О. Ростовський, О. Рудницька, В. Шульгіна, О. Щолокова та ін.); методичні напрацювання з питань інструментального навчання і виконавства (О. Андрейко, Л. Баренбойм, Т. Бірмак, М. Давидов, Б. Міліч, В. Лабунець, Н. Мозгальова, Д. Юник та ін.); дисертаційні роботи молодих китайських науковців (Ван Бін, Дін Юнь, Чжан Цзе, Цяо Лін, Шугуан та ін.), які вивчали досвід викладання музичних дисциплін у педагогічних вузах України і намагаються впроваджувати кращі

надбання українських педагогів-музикантів у практику фортепіанного навчання вищих навчальних закладів Китаю.

Високо оцінюючи безсумнівні успіхи в розвитку музичної освіти в КНР, варто наголосити, що рівень фортепіанного навчання в цій країні ще не досягнув бажаного результату. Невирішеною залишається проблема високої вартості фортепіанного навчання в усіх ланках музичної освіти, що, в свою чергу, впливає на його тривалість, вибір і кваліфікацію педагога, а відповідно і якість самого навчання.

Грунтовний аналіз наукових праць і практичних досягнень дозволив констатувати відсутність системного теоретико-методичного забезпечення наступності фортепіанного навчання студентів з КНР у системі музично-педагогічної освіти України, що сприяє виникненню певних суперечностей між:

- державними вимогами щодо забезпечення наступності в навчанні та недостатньою розробленістю науково-методичних засад вирішення цієї проблеми;

- потребою в забезпеченні наступності фортепіанного навчання студентів з КНР у системі музично-педагогічної освіти України та недостатнім рівнем підготовки викладачів до її реалізації;

- об'єктивно зростаючою потребою сучасного суспільства в учителях, здатних пропагувати світове музичне мистецтво та реальним станом фортепіанної підготовки випускників вищих педагогічних навчальних закладів;

- необхідністю забезпечення наступності фортепіанного навчання студентів педагогічних університетів і неузгодженістю в організації процесу фортепіанного навчання в школах Китаю та вищих навчальних закладах України.

Актуальність проблеми, її недостатня наукова й методична розробленість, а також потреба в розв'язанні зазначених суперечностей зумовили вибір теми дисертаційного дослідження: *«Забезпечення наступності фортепіанного навчання студентів з КНР в системі музично-педагогічної освіти України»*.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Дисертаційне дослідження виконано відповідно до плану науково-дослідної роботи кафедри педагогіки мистецтва і фортепіанного виконавства факультету мистецтв імені Анатолія Авдієвського Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова з проблеми «Зміст, форми, методи і засоби вдосконалення підготовки вчителів музики» (протокол № 5 від 26 грудня 2014 року). Тема дисертаційного дослідження затверджена Вченою радою Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова (протокол № 11 від 23 лютого 2016 року).

Мета дослідження: розробити науково обґрунтовану методику, спрямовану на реалізацію наступності фортепіанного навчання студентів з КНР у системі музично-педагогічної освіти України та експериментально перевірити ефективність її застосування.

Відповідно до мети дослідження сформульовано такі **завдання:**

1. Проаналізувати стан розробленості досліджуваної проблеми у філософській, психолого-педагогічній і методичній літературі.

2. З'ясувати сутність поняття «наступність фортепіанного навчання» та визначити його структурно-компонентний склад.

3. Розробити діагностичну методику, що дозволяє встановити характер і причини виникнення проблем із забезпечення наступності фортепіанного навчання студентів з КНР та їх вплив на формування виконавської компетентності студентів у системі музично-педагогічної освіти України.

4. Теоретично обґрунтувати педагогічні умови та розробити модель забезпечення наступності фортепіанного навчання студентів з КНР у системі музично-педагогічної освіти України.

5. На основі створеної моделі розробити експериментальну методику наступності фортепіанного навчання, спрямовану на формування виконавської компетентності студентів з КНР у системі музично-педагогічної освіти України.

Об'єкт дослідження – процес фортепіанної підготовки студентів з КНР у вищих педагогічних навчальних закладах України.

Предмет дослідження – методика забезпечення наступності фортепіанного навчання студентів з КНР у системі музично-педагогічної освіти України.

Методи дослідження. Для розв'язання поставлених завдань і досягнення мети дослідження використано комплекс методів:

- теоретичних: аналіз філософської, психолого-педагогічної та методичної літератури для порівняння й зіставлення різних поглядів на досліджувану проблему з метою визначення понятійно-термінологічного апарату, з'ясування структури й обґрунтування умов забезпечення наступності фортепіанного навчання студентів з КНР;

- емпіричних: психолого-педагогічні діагностичні методи (анкетування, тестування, бесіди, опитування), обсерваційні методи (педагогічне спостереження, самоспостереження, самооцінка) для виявлення особливостей фортепіанного навчання студентів з КНР; педагогічний експеримент (констатувальний і формувальні етапи) для реалізації завдань дослідження;

- статистичних: методи математичної статистики для обробки експериментальних даних, доведення вірогідності результатів експериментального дослідження.

Теоретико-методологічну основу дослідження становлять: фундаментальні положення філософії та естетики про мистецтво як особливу форму людської свідомості (М.Бахтін, В.Біблер, С.Гессен, І.Зязюн, М.Каган, Л.Левчук, Г.Меднікова та ін.); психолого-педагогічні дослідження процесів розвитку особистості і людського пізнання (Л.Божович, Л.Виготський, Д.Ельконін, Л.Занкова, О.Запорожець, Г.Костюк, А. Леонт'єв, С. Рубінштейн та ін.); педагогічні ідеї щодо розв'язання проблеми наступності навчання (Л.Артемова, А. Богуш, О. Проскура, О. Савченко та ін.); концептуальні дослідження в галузі мистецької освіти (А.Козир, Л. Куненко, Г. Падалка, О. Ростовський, О. Рудницька, В. Шульгіна, О. Щолокова та ін.); методичні

напрацювання з питань інструментального навчання і виконавства (О.Андрейко, Л. Баренбойм, Т. Бірмак, М. Давидов, Б.Міліч, В. Лабунець, Н. Мозгальова, Д. Юник та ін.); дисертаційні роботи молодих китайських науковців з проблем підготовки майбутніх учителів музики КНР (Ван Бінь, Дін Юнь, Чжан Цзе, Цяо Лін, Шугуан та ін.).

Наукова новизна результатів дослідження полягає в тому, що:

- *вперше* на засадах компетентнісного підходу запропоновано модель наступності фортепіанного навчання, що забезпечуватиме неперервність і цілісність навчального процесу в початковій, середній та вищій ланках фортепіанного навчання; на основі створеної моделі розроблено та експериментально перевірено методику забезпечення наступності фортепіанного навчання студентів з КНР в системі музично-педагогічної освіти України; визначено педагогічні умови наступності фортепіанного навчання (стимулювання інтересу до музичного виконавства, інтеграційної спрямованості фортепіанного навчання, варіативності форм і методів навчання, використання вітчизняного і зарубіжного досвіду підготовки піаністів); обґрунтовано спеціальні принципи, орієнтація на які забезпечуватиме наступність фортепіанного навчання студентів з КНР в системі музично-педагогічної освіти України;

- *конкретизовано* критерії (мотиваційний, творчий та діяльнісний), показники й рівні (компетентнісний, репродуктивний, фрагментарний) наступності фортепіанного навчання студентів з КНР;

- *уточнено* сутність понять «фортепіанне навчання», «наступність фортепіанного навчання», «забезпечення наступності фортепіанного навчання»;

- *удосконалено* комплекс методів і прийомів фортепіанного навчання;

- *подальшого розвитку* набули питання реалізації принципу наступності в практиці підготовки студентів з КНР в системі музично-педагогічної освіти України.

Практичне значення дослідження полягає в розробці та експериментальній перевірці методики забезпечення наступності фортепіанного навчання студентів з КНР у системі музично-педагогічної освіти України, що дало змогу підвищити рівень їх виконавської компетентності для подальшої музично-педагогічної діяльності. Положення дисертації можна використовувати при створенні та оновленні навчальних програм з дисциплін фахової підготовки майбутніх учителів музики, а також при написанні підручників і методичних посібників з проблем фортепіанного навчання студентів.

Апробація і впровадження результатів дослідження. Основні положення і результати дисертаційного дослідження обговорювались на науково-практичних конференціях і семінарах, зокрема: *міжнародних*: «Педагогіка мистецтва та хореографії у контексті інтернаціоналізації професійної освіти» (Мелітополь, 2016), «Мистецький освітній простір у контексті формування сучасної парадигми освіти» (Кіровоград, 2016), *Гуманістичні орієнтири мистецької освіти* (Київ, 2017); *всеукраїнських*:

«Актуальні проблеми мистецької підготовки майбутнього вчителя» (VI школа методичного досвіду) (Вінниця, 2016); «Підготовка фахівців соціономічних професій в умовах сучасного соціокультурного простору» (Вінниця, 2016); *регіональних*: «Актуальні проблеми музичної освіти та виховання» (Вінниця, 2017); *міжвузівських*: «Підготовка вчителя нової української школи: проблеми та шляхи їх вирішення» (Хмельницький, 2017).

Впровадження результатів дослідження здійснено в освітній процес Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова (довідка №0710/1796 від 22.11. 2018 р.); ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського» (довідка № 1017/17 від 11.05. 2018 р.); ДВНЗ «Криворізький державний педагогічний університет» (довідка № 09/1- 503/3 від 28. 11. 2018 р.)

Публікації. Основні теоретичні положення, результати і висновки дисертаційного дослідження відображено в 10 публікаціях автора, 5 з яких – у фахових виданнях України з педагогіки, 1 у міжнародному виданні.

Структура і обсяг дисертації. Дисертація складається з анотації, вступу, трьох розділів, висновків до кожного розділу, загальних висновків, списку використаних джерел (усього 207 найменувань), 15 додатків. Загальний обсяг дисертації становить 245 сторінок, з яких основного тексту – 198 сторінок. Робота містить 6 рисунків на 3 сторінках та 10 таблиць на 5 сторінках.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ ДИСЕРТАЦІЇ

У **вступі** обґрунтовано вибір та актуальність теми дослідження з позицій сучасних вимог до фортепіанного навчання студентів в системі музично-педагогічної освіти, визначено мету, об'єкт, предмет, завдання, розкрито наукову новизну та основні методи дослідження, його теоретичне і практичне значення, представлено відомості щодо впровадження та апробації результатів роботи.

У **першому розділі** – *«Теоретичні основи дослідження проблеми наступності фортепіанного навчання в системі музично-педагогічної освіти України»* – розглянуто змістову сутність базових понять дослідження, виявлено взаємозв'язки забезпечення наступності фортепіанного навчання в системі музично-педагогічної освіти, поглиблено уявлення щодо особливостей фортепіанного навчання в початковій та середній ланках освіти КНР та України.

На підставі теоретичного аналізу з'ясовано, що наступність – не випадковий процес, а необхідне, закономірне явище. Його особливість полягає в тому, що під час руху від простого до складного відбувається передача певних матеріальних і духовних цінностей, розв'язується протиріччя між досягнутим рівнем розвитку, який зберігається, і змінами, що його супроводжують. Згідно філософським різноаспектним трактуванням та тлумаченням (Е.Баллер, Б.Батурін, О. Зеленкова, Г.Ісаєнко, З.Мукашев,

В.Рубанов) категорія «наступність» є: *об'єктивною закономірністю*, яка забезпечує розвиток на основі збереження й перенесення найістотніших елементів старого на новий, вищий щабель задля подальшого розвитку; загальним *законом розвитку*, який полягає в тому, що кожен новий ступінь його поступу безпосередньо виведений із попереднього і неподільний з ним, зберігаючи найцінніше і найбільш позитивне із попереднього етапу; стосовно особистості, наступність *уможлиблює встановлення зв'язків* між тим, що досягнуто людиною та її подальшим розвитком і удосконаленням на основі збереження того ціннісного, поза якого неможливий рух уперед.

У результаті наукових пошуків виявлено, що з психологічної точки зору (Л. Божович, Л. Венгер, Л.Виготський, Д. Ельконін, Г. Костюк, В. Колеснікова, А. Леонт'єв, Л.Трубанчук, С.Рубінштейн) наступність – це умова організованого, цілеспрямованого педагогічного процесу, коли відбувається ефективна взаємодія між зонами найближчого та актуального розвитку особистості. Безперервність й наступність у навчанні виступає одним із факторів забезпечення ефективності новоутворень особистості, які сприяють постійному просуванню учнів уперед на кожному з етапів навчально-виховного процесу. У навчальній діяльності особистості (підкреслимо, старшокласника, студента) утворюються складні підструктури, а саме: темперамент (система природних властивостей), спрямованість (система потреб, інтересів, ідеалів), здібності (поєднання інтелектуальних, вольових та емоційних властивостей), характер (синтез відношень і способів поведінки). Вони забезпечують високий рівень регуляції діяльності і поведінки відповідно до вимог ситуації і предмета праці, а також психологічну готовність до виконання професійної діяльності.

Визначено, що в педагогіці (Ю. Бабанський, І. Ігнатенко, Ю. Кустов, О.Мороз, О. Савченко, О. Проскура) категорія «наступність» відбиває зв'язок минулого, сучасного і майбутнього в змісті, методах, формах і засобах навчання, але в кожній галузі педагогіки вона відрізняється своїм змістовим наповненням. Наступність має загальні та специфічні цілі для кожного вікового періоду та етапу навчання, які можна окреслити в найважливіших аспектах проблеми: цільовому, змістовному, технологічному, психологічному, управлінському (структурно-організаційному).

З'ясовано, що забезпечення наступності навчання розглядається в педагогічній науці в двох аспектах:

- загально дидактичному (закономірності засвоєння знань, умінь і навичок, формування переконань; визначення обсягу і структури змісту освіти, вдосконалення методів й організаційних форм навчання);
- методологічному (концептуальний виклад мети, змісту, методів дослідження, які забезпечують отримання максимально об'єктивної, точної, систематизованої інформації про шляхи та способи здобуття знань, відображаючи динаміку досліджуваного процесу).

Встановлено, що наступність фортепіанного навчання характеризує систему зв'язків у структурі музично-педагогічної освіти, динаміку і взаємозв'язок її ланок як одного з факторів розв'язання суперечностей

навчально-виховного процесу, допомагає студентам успішно подолати труднощі в досягненні накресленої мети. Розв'язання проблеми наступності необхідно розглядати як забезпечення неперервності музичної освіти з урахуванням самоцінності та рівня фортепіанної підготовки студентів з окресленням перспективи подальшого виконавського розвитку та професійного становлення. Наступність фортепіанного навчання студентів педагогічних університетів охоплює узагальнені закономірності мистецького навчання, органічно пов'язуючи окремі його компоненти в єдине ціле. Таким чином, забезпечення наступності фортепіанної підготовки майбутніх учителів музики на рівні (музична школа – коледж – педагогічний університет) вимагає впровадження компетентнісної парадигми в мистецько-педагогічній освіті, що дозволяє узгодити, скоординувати навчальний процес, створити умови для удосконалення умінь і навичок з урахуванням рівня підготовки та досвіду студентів, орієнтувати їх на творче використання власних мистецьких досягнень, формувати фахову культуру та здатність до музично-педагогічної діяльності.

Аналіз наукових праць, дотичних до проблеми дослідження (Бянь Мен, Ван Бін, Дань Чжаої, Ін Шічжень, Ксу Келі, Лі Фейлань, Лі Інхя, Лю Цяньцянь, Тженг Чен-Лі, Тун Даоцзинь, Сунь Мінчжу, Сюй Бо, Чжоу Гуанрен, Чжао Щаошен, Хоу Ює, Хуан Чжулін, Хоу ЮєЧен Чженвей, Шугуан, а також О.Алексєєва, Т. Беркман, Т. Веркіна, О. Гольденвейзера, Н.Гуральник, А.Єсипової, Г.Когана, Б.Міліча, Я.Мільштейна, Н. Мозгальнової, Г.Нейгауза, О.Ребрової, С.Савшинського, Г.Ципіна, С. Фейнберга, О. Щолокової) дозволив конкретизувати сутність понять «фортепіанне навчання» (цілеспрямований, діяльнісний процес засвоєння знань, умінь, навичок і способів гри на фортепіано), «наступність фортепіанного навчання» (складний, безперервний, цілісний процес передачі знань, умінь, навичок і способів гри на фортепіано в логічній системності та послідовності на різних ступенях навчання, зокрема в системі «музична школа – коледж – педагогічний вуз»), а також вивчити та дослідити особливості фортепіанного навчання в початковій та середній ланках освіти КНР та України. З'ясовано, що зазначені країни мають відмінну історію становлення педагогіки фортепіанного навчання; котрі віддзеркалюються у планах, програмах, а отже і в методиках фортепіанного навчання.

Розуміння музики як синтетичного мистецтва звуку, слова і жесту пронизує всю китайську філософію. Воно залишається незмінним впродовж усієї багатовікової історії китайської філософії, тому зберігає своє значення і на сучасному етапі. У той же час, оволодіння світовим досвідом фортепіанної класичної музики потребує від китайських студентів-піаністів особливих зусиль, адже в китайській мові відсутня інтонаційна системи вираження емоцій, а для китайського мистецтва притаманний, переважно, візуально-символічний характер відображення почуттів. Усе це актуалізує увагу на проблемі врахування особливостей довузівської підготовки студентів з КНР, які є представниками певних традицій зі сформованим «вектором художньо-ментального розвитку» (О.Реброва). Характерні риси фортепіанного навчання,

в першу чергу, пов'язані з національною філософією й менталітетом, які склалися упродовж вікової історії та нинішнім ставленням урядів цих країн до проблем культури та освіти.

У **другому розділі** дисертації – *«Моделювання процесу наступності фортепіанного навчання студентів з КНР у системі музично-педагогічної освіти України»* – для глибокого розкриття сутності проблеми забезпечення наступності фортепіанного навчання студентів з КНР розроблено зміст, обґрунтовано методологічну складову, педагогічні умови та принципи покращення ефективності та результативності даного процесу.

Аналіз наукових праць та педагогічної практики дозволив констатувати, що наступність фортепіанного навчання студентів з Китаю можлива за умови стимулювання інтересу до музичного виконавства, який на всіх етапах розвитку проявляється трьома обов'язковими характеристиками: позитивною емоцією по відношенню до діяльності; наявністю пізнавального компоненту цієї діяльності, тобто радістю пізнання; наявністю безпосереднього мотиву від самої діяльності, тобто діяльність сама по собі приваблює і спонукає до занять, незалежно від інших мотивів. В умовах фортепіанного навчання інтерес виражається прихильністю до музичного виконавства, занять за інструментом, набуттям відповідних знань.

Другий аспект оновлення фортепіанного навчання студентів з КНР у системі музично-педагогічної освіти України пов'язаний з інтеграцією знань як засобу створення цілісної художньої картини світу. Саме змістове наповнення освітньої галузі «Музичне мистецтво» має найбільший потенціал для формування інтегративного мислення студентів, здатних не розгубитися в різноманітті мистецьких взаємовпливів, взаємопроникнень між різними галузями знань та сферами професійної діяльності. У змісті фортепіанної підготовки студентів з КНР у системі музично-педагогічної освіти України інтеграція виявляється в таких формах: методологічна інтеграція – реалізація інтегративного потенціалу освітньої галузі «Музичне мистецтво» в міждисциплінарних процесах взаємодії наукового знання на культурологічному і філософсько-світоглядному рівні; внутрішньо предметна інтеграція, коли на основі впорядкування тезаурусу освітньої галузі фіксується ядро необхідних технологічних умінь та особливостей поліхудожнього мислення для успішної діяльності в інформаційному полі конкретної дисципліни; локальна – епізодична інтеграція на рівні окремих понять, визначень, структурних елементів, зокрема взаємозв'язку музичного і візуального ряду музичного і літературного тексту, поєднання прийомів, методів, жанрів у декількох видах мистецтва тощо; особистісно орієнтована інтеграція – створення кожним студентом на основі означених форм інтеграції власної, неповторної організації художньо-педагогічного знання, формування у нього інтегративного мислення, здатного до виконавської самореалізації, особистісного самовизначення, до вільної життєтворчості, до соціально-психологічної інтеграції з найширшими спільнотами людства; інформатизаційна інтеграція – оволодіння студентом музично-виконавськими знаннями й уміннями за допомогою сучасних

інформаційних технологій, що дозволить оптимізувати та значно підвищити рівень фортепіанного навчання; технологічна інтеграція – оволодіння студентами психолого-педагогічними та мистецькими знаннями для ефективного використання сучасних, художньо-педагогічних технологій з метою задоволення власних і суспільних потреб; тематична інтеграція – аналіз та узагальнення різних видів мистецтва, взаємопроникнення різних тем та ідей з метою створення власної художньо-педагогічної або виконавської інтерпретації. Застосування цих форм інтеграції передбачає синтез, взаємодію, асиміляцію, доповнення різних аспектів фортепіанного навчання студентів.

Визначено методологічні підходи, орієнтування на які значно оптимізує процес наступності фортепіанного навчання студентів з Китаю в системі музично-педагогічної освіти України: *особистіно-орієнтований* – виявляє людиноцентриські чинники діяльності педагога, вимірами якої є діалогова взаємодія, співробітництво та взаємоповага; *культурологічний* – забезпечує усвідомлення фортепіанного мистецтва як соціального явища, осягнення значущості музично-виконавської культури в педагогічній діяльності; *діяльнісний* – передбачає спрямованість навчально-виховного процесу на розвиток виконавських умінь і навичок, застосування на практиці здобутих знань з різних навчальних дисциплін; *компетентнісний* – визначає здатність майбутнього вчителя використовувати знання, уміння й навички, здібності та досвід у навчальних та робочих ситуаціях, а також у професійному та особистому житті.

Обґрунтовано принципи наступності фортепіанного навчання студентів з КНР у системі музично-педагогічної освіти України, а саме: принцип виконавської мобільності – забезпечує здатність і готовність студентів достатньо швидко й успішно оволодівати новими виконавськими прийомами, знаннями і вміннями швидкого пристосування до різних видів виконавської діяльності; принцип взаємозв'язку навчального процесу і концертної діяльності студентів – передбачає накопичення мистецької, педагогічної й методично-виконавської інформації в єдності з оволодінням майбутніми вчителя музики знаннями та вміннями концертно-виконавської діяльності; принцип виконавської самореалізації – орієнтує на розкриття виконавських можливостей студентів, що може виявлятися в успішності навчання, участі в музичних фестивалях і конкурсах; принцип адаптації – спрямовує на підвищення навчальної активності, формування позитивної мотивації до навчання, розвиток виконавських умінь та навичок самоосвіти в процесі фортепіанного навчання.

Виокремлено основні функції фортепіанного навчання студентів з КНР у системі музично-педагогічної освіти України: аналітико-прогностична – виявляється в доцільному виборі методик і репертуару, впровадженні прогнозовано успішних технологій, у виправдано-доцільній навчальній стратегії викладача, у формуванні вмінь прогнозувати майбутній навчальний і виконавський успіх; комунікативно-інформаційна – полягає в тому, що студент, сприймаючи вміщену у фортепіанних творах інформацію, вступає в опосередковане спілкування з композитором, а також з музикантами, які

виконували цей твір; творчо-стимулююча – передбачає креативність у реалізації виконавських задумів, впровадження нових ідей, з винайденням сучасних засобів і методів фортепіанного навчання.

На підставі аналізу наукових праць, присвячених мистецькій проблематиці (А. Козир, Л. Куненко, Н. Мозгальова, Г. Падалка, О. Ростовський, О. Щолокова та ін.), а також дослідження сутності і специфічних характеристик фортепіанного навчання студентів з КНР у системі музично-педагогічної освіти України (Ван Бін, Чжан Цзе, Цяо Лін, Шугуан та ін.), обґрунтовано структуру наступності фортепіанного навчання студентів з КНР у системі музично-педагогічної освіти України, що складає єдність мотиваційно-емоційного, ціннісно-творчого та рефлексивно-діяльнісного компонентів, розроблено **експериментальну модель** наступності фортепіанного навчання студентів з КНР у системі музично-педагогічної освіти України (рис.1), що включає такі складники: *методологічно-цільовий* – містить мету, завдання, наукові підходи та принципи навчання; *процесуально-змістовий* – включає форми, методи і репертуар фортепіанного навчання (поліфонічні твори, крупна форма, п'єси) та педагогічні умови їх реалізації; *структурно-результативний*, до якого входять компоненти, критерії та рівні сформованості виконавської компетентності студентів.

Визначено, що наступність фортепіанного навчання студентів з КНР в системі музично-педагогічної освіти України забезпечується такими педагогічними умовами: стимулювання інтересу до музичного виконавства, інтеграційної спрямованості фортепіанного навчання, варіативності форм і методів навчання, використання вітчизняного і зарубіжного досвіду фортепіанного навчання.

Для реалізації поставленої мети і завдань дослідження виокремлено три групи **методів**: *творчі* – націлені на активізацію творчого потенціалу студентів; *пізнавальні* – пов'язані із розвитком пізнавальної активності, самостійності у навчально-виконавській діяльності; *виконавські* – спрямовані на виконавський розвиток студентів. Серед основних форм роботи визначено: індивідуальні та групові заняття, самостійна робота, концертна діяльність тощо.

У **третьому розділі** – «Дослідно-експериментальна перевірка методики забезпечення наступності фортепіанного навчання студентів з КНР у системі музично-педагогічної освіти України» – висвітлено особливості проведення експериментального дослідження, схарактеризовано стан наступності фортепіанного навчання студентів у вищих педагогічних закладах освіти, апробовано методику наступності фортепіанного навчання та представлено узагальнений аналіз результатів дослідження.

У процесі педагогічного експерименту на підставі теоретичного аналізу проблеми наступності фортепіанного навчання встановлено *критерії* (мотиваційно-емоційний, що ґрунтується на емоційному сприйнятті навчально-виконавської діяльності, насиченні цієї діяльності професійно орієнтованим змістом; ціннісно-творчий, що забезпечується спрямованістю на творчий

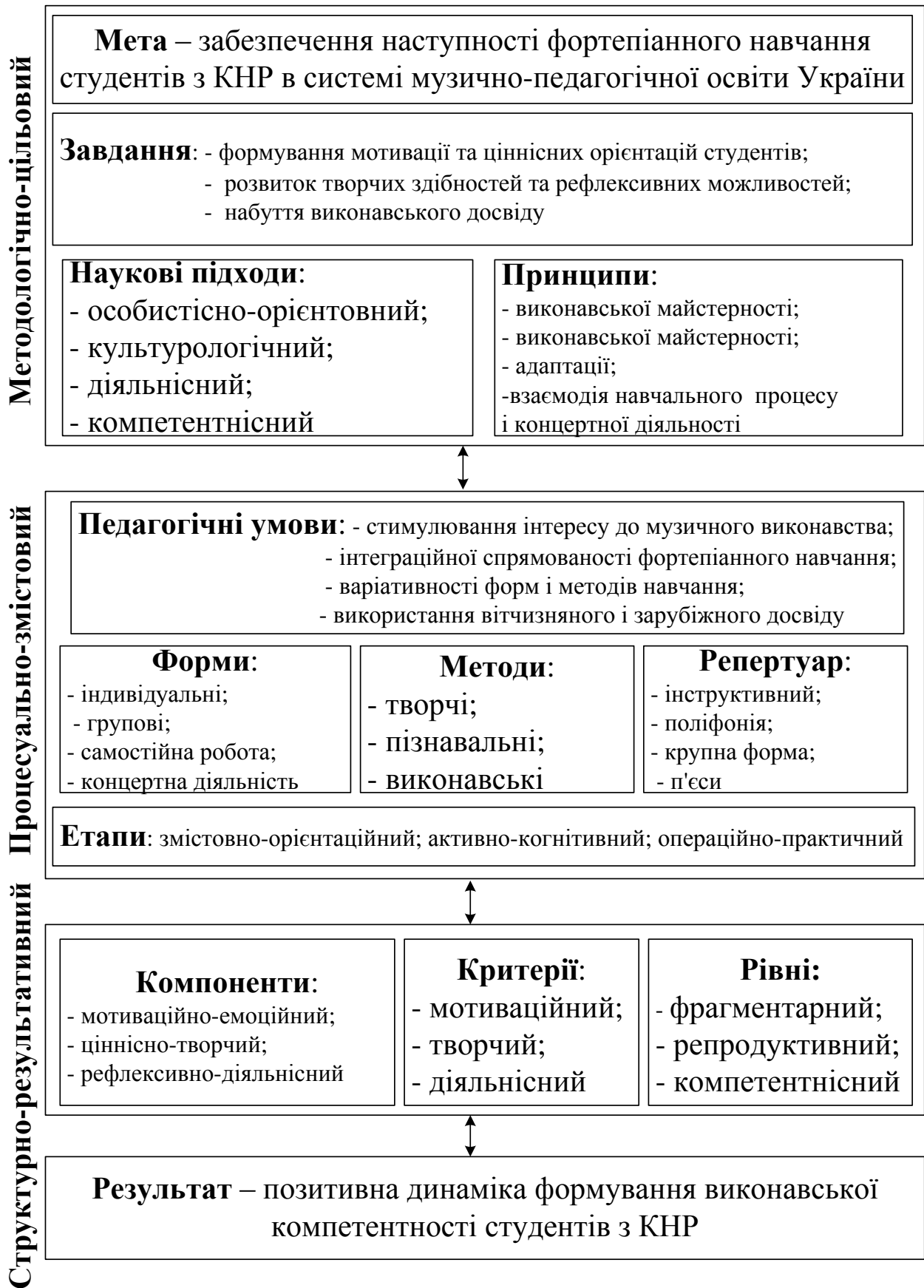

Рис. 1. Модель забезпечення наступності фортепіанного навчання

розвиток студента у фортепіанному навчанні, ціннісним ставленням до майбутньої професії; рефлексивно-діяльнісний, що відображає усвідомлення студентами важливості фортепіанного навчання, залучення їх до групових обговорень виконавських інтерпретацій, через стимуляцію студентів реалізувати одержані знання й уміння в практичній роботі з учнями під час педагогічної практики) та показники сформованості виконавської компетентності студентів з КНР, які забезпечують її якісне діагностування в умовах навчального процесу вищих педагогічних навчальних закладів.

Розроблено діагностичний інструментарій констатувального та формувального експериментів, який уможливило виявлення результату наступності фортепіанного навчання, а також рівнів сформованості виконавської компетентності майбутніх учителів музичного мистецтва. Відповідно до критеріальних характеристик виділено три рівні сформованості виконавської компетентності студентів: фрагментарний (низький), репродуктивний (середній) та компетентнісний (високий).

На констатувальному етапі дослідження був зафіксований фрагментарний рівень сформованості виконавської компетентності у більшості студентів, що характеризується: відсутністю потреби в розвитку означених умінь, мотивації на досягнення високих результатів у навчальній діяльності, емоційно-чуттєвою обмеженістю у сприйнятті мистецьких творів, невмінням аналізувати особливості музичного твору та дати йому ґрунтовну оцінку, відсутністю навичок самостійного відбору виконавського репертуару та вмінь спілкування з дитячою аудиторією. Це засвідчило те, що проблема забезпечення наступності фортепіанного навчання студентів з КНР в умовах сьогодення не втратила своєї актуальності та потребує вдосконалення.

Теоретично обґрунтовано та експериментально перевірено експериментальну модель та методику наступності фортепіанного навчання, спрямовану на підвищення рівня виконавської компетентності студентів з КНР у системі музично-педагогічної освіти України. Представлена методика була спрямована на змістовий, двобічний зв'язок, який передбачає, з одного боку, налаштованість навчальної роботи в музичній школі або училищі на ті вимоги, які будуть пред'явлені у ВНЗ, а, з іншого, – опору викладача на досягнутий рівень виконавського розвитку студентів, на їх знання, уміння, навички та досвід і активне використання в процесі фортепіанної підготовки. Результатом наступності фортепіанного навчання є позитивна динаміка формування виконавської компетентності студентів з КНР.

У методиці враховано особливості забезпечення наступності фортепіанного навчання студентів з КНР у системі музично-педагогічної освіти України. До них відносимо: комплексний характер розв'язання проблеми наступності фортепіанного навчання; необхідність створення компетентнісної основи майбутньої професійної діяльності в процесі опанування студентами загальних стратегій розвитку мистецької освіти та її пріоритетів; спрямованість на формування виконавської компетентності студентів з урахуванням перспектив подальшого особистісно-фахового розвитку; забезпечення

наступності фортепіанного навчання з урахуванням специфіки педагогічних цінностей учителя. В методиці реалізовано ідею стосовно того, що виконавський розвиток студентів слід здійснювати через організацію цілеспрямованого управління процесом набуття знань, виконавських навичок і вмінь. Відповідно даної методики, формування виконавської компетентності студента в процесі фортепіанного навчання здійснюється шляхом наступності форм і методів навчання; організації спеціальних педагогічних впливів на пізнавальні, емоційні, технічні якості майбутніх учителів музичного мистецтва.

Впровадження методики наступності фортепіанного навчання студентів з КНР у системі музично-педагогічної освіти України здійснювалось у три етапи (змістово-орієнтаційний, активно-когнітивний, операційно-практичний), кожен з яких передбачав реалізацію педагогічних умов, впровадження спеціальних форм і методів навчання, мав свою мету, завдання та спрямовування на результат – позитивну динаміку сформованості виконавської компетентності студентів. Відповідно, етапи було сплановано таким чином, аби на кожному з них реалізація принципу наступності відображалась на використанні методичного забезпечення, репертуару, формуванні знань, розвитку виконавських умінь і навичок. Поступове формування всіх компонентів відбувалось із урахуванням того, що наступність фортепіанного навчання є по суті безперервним процесом виконавського саморозвитку та самовдосконалення.

На заключному етапі експерименту (табл.1) виявлено статистично достовірну динаміку зростання рівня виконавської компетентності студентів в експериментальній групі порівняно з контрольною. Аналіз результатів, отриманих після формувального експерименту згідно з описаною вище методикою, порівняння якості виконання діагностичних процедур студентами контрольної та експериментальної груп засвідчили прогнозовані результати зростання виконавської компетентності студентів в експериментальних групах внаслідок застосування методики наступності фортепіанного навчання. Перехід з одного рівня виконавської компетентності на інший в умовах експериментальної групи відбувався більш інтенсивно (високий рівень піднявся з 9,8% до 31,1%, кількість студентів з середнім рівнем зросла з 34,1% до 50,9%). У контрольній групі значна кількість студентів залишилась на низькому рівні (31,8%), а показники середнього та високого рівні зросли у незначній мірі (відповідно 13,5 та 18,3%). Отже, отримані результати свідчать про дієвість і своєчасність розроблення і впровадження у фортепіанну практику представленої методики.

Результати експериментальної роботи виявили, що більшою мірою позитивному впливу піддаються мотиваційно-емоційний компонент. Формування ціннісно-творчого та рефлексивно-діяльнісного компонентів вимагає більш тривалої, цілеспрямованої технічної та художньо-аналітичної роботи у фортепіанному класі.

Динаміка рівнів сформованості виконавської компетентності студентів (у відсотках)

Рівні	Діагностувальний зріз		1-й проміжний зріз		2-й проміжний зріз		3-й проміжний зріз		Зміни
	Експериментальна група								
	%	абс	%	абс	%	абс	%	абс	
Фрагментарний	56,1	17	44,2	13	22,3	7	8,2	3	47,9
Репродуктивний	34,1	10	40,6	13	46,7	14	50,9	15	16,8
Компетентнісний	9,8	3	15,2	4	30,9	9	40,9	12	31,1
	Контрольна група								
Фрагментарний	56,2	17	48,6	15	36,2	11	24,3	7	31,8
Репродуктивний	34,2	10	37,8	11	40,8	12	47,7	14	13,5
Компетентнісний	9,6	3	13,6	4	23	7	27,9	9	18,3

Порівняльний аналіз результатів констатувального та формувального етапів експерименту засвідчив можливість переходу студентів з фрагментарного рівня на компетентнісний. Динамічні характеристики мають такий вигляд: на компетентнісному рівні відбулися зміни від 9,8 % до 40,9%; на фрагментарному – від 56,1 % до 8,2 %. Це свідчить про доцільність впровадження у навчальний процес вищих навчальних закладів України запропонованої експериментальної методики наступності фортепіанного навчання студентів з КНР.

ВИСНОВКИ

У дисертації наведено теоретичне узагальнення та нове вирішення проблеми забезпечення наступності фортепіанного навчання студентів з КНР в системі музично-педагогічної освіти України, що знайшло відображення в розробці та експериментальній перевірці поетапної методики формування виконавської компетентності студентів з КНР у системі музично-педагогічної освіти України. Проведене дослідження та виконання всіх поставлених завдань дали підстави зробити такі висновки:

1. Аналіз філософської, психологічної та педагогічної літератури дозволив визначити наступність у таких аспектах: як об'єктивну закономірність, що забезпечує розвиток особистості на основі збереження й перенесення найістотніших елементів старого на новий, вищий щабель задля подальшого удосконалення (філософський аспект); умова організованого,

цілеспрямованого педагогічного процесу, коли відбувається ефективна взаємодія між зонами найближчого та актуального розвитку особистості (психологічний аспект); принцип дидактики, у відповідності з яким знання, уміння й навички повинні формуються в певному порядку; коли кожен наступний елемент навчального матеріалу взаємопов'язується з попереднім, спирається на нього й готує до засвоєння нового (педагогічний аспект).

2. Наступність фортепіанного навчання варто розглядати як складний, безперервний, цілісний процес передачі і засвоєння знань, умінь, навичок і способів гри на фортепіано у логічній системності та послідовності на різних ступенях навчання, зокрема в системі «музична школа – коледж – педагогічний вуз». Забезпечення наступності фортепіанного навчання реалізується шляхом взаємозв'язку, узгодження та поступового ускладнення змісту навчальних планів і програм усіх ланок музичної освіти з метою формування виконавської компетентності студентів вищих педагогічних навчальних закладів.

Структурними компонентами означеної наступності визнано мотиваційно-емоційний компонент (ґрунтується на емоційному сприйнятті навчально-виконавської діяльності, насичення цієї діяльності професійно орієнтованим змістом), ціннісно-творчий компонент (забезпечується спрямованістю на творчий розвиток у фортепіанному навчанні, ціннісним ставленням до майбутньої професії) та рефлексивно-діяльнісний компонент (формується через усвідомлення студентами важливості фортепіанного навчання, залучення їх до групових обговорень виконавських інтерпретацій, через стимуляцію студентів до реалізації одержаних знань і умінь у практичній роботі з учнями під час педагогічної практики).

3. Розроблено діагностичну методику, яка дозволяє встановити характер і причини виникнення проблем із забезпечення наступності фортепіанного навчання студентів з Китаю та їх вплив на формування виконавської компетентності студентів в системі музично-педагогічної освіти України.

Відповідно до визначених компонентів наступності фортепіанного навчання студентів з КНР у системі музично-педагогічної освіти України виокремлено *критерії* виконавської компетентності майбутніх вчителів музичного мистецтва, котрі конкретизовано в показниках: мотиваційний критерій (наявність інтересу до фортепіанного навчання, захопленість та наполегливість у подоланні труднощів під час вивчення музичних творів; прояв емоційного збудження під час музикування за фортепіано), творчий критерій (ціннісне ставлення до майбутньої професії, здатність до творчого застосування виконавських знань, умінь і навичок, пріоритетність вибору нестандартних форм педагогічної діяльності); діяльнісний критерій (наявність вміння контролювати та аналізувати процес фортепіанного навчання, прагнення до виконавського вдосконалення та самореалізації у професійній діяльності).

Визначено й охарактеризовано *рівні* виконавської компетентності майбутніх вчителів музичного мистецтва: компетентісний (високий), репродуктивний (середній), фрагментарний (низький). Результати діагностичного вивчення щодо забезпечення наступності фортепіанного

навчання студентів з КНР у системі музично-педагогічної освіти України засвідчили недостатній рівень сформованості виконавської компетентності студентів (зафіксовано домінування репродуктивного (46,%) та фрагментарного (42,5%) рівнів, що свідчить про невідповідність опитуваних до здійснення виконавської діяльності в школі.

4. Обґрунтовано педагогічні умови, котрі забезпечують процес наступності фортепіанного навчання студентів з КНР у системі музично-педагогічної освіти України: стимулювання інтересу до музичного виконавства, інтеграційної спрямованості фортепіанної підготовки студентів, варіативності її форм і методів, використання вітчизняного і зарубіжного досвіду фортепіанного навчання. Визначено спеціальні принципи, спрямовані на формування виконавської компетентності студентів: принцип виконавської мобільності, принцип взаємозв'язку навчального процесу і концертної діяльності студентів, принцип виконавської самореалізації; принцип адаптації.

Розроблено експериментальну модель наступності фортепіанного навчання студентів з Китаю в системі музично-педагогічної освіти України, яка дозволила більш виразно представити наукову проблему, об'єднати теоретичне й емпіричне в педагогічному дослідженні, з'ясувати найбільш суттєві риси експериментальної методики фортепіанного навчання, спроектувати результат. Модель включає такі складники: методологічно-цільовий – містить мету, завдання, наукові підходи та принципи навчання; процесуально-змістовий – включає форми, методи і репертуар (поліфонічні твори, крупна форма, п'єси) фортепіанного навчання та педагогічні умови їх реалізації; структурно-результативний – становлять компоненти, критерії та рівні сформованості виконавської компетентності студентів.

5. У процесі експериментального дослідження розроблено та експериментально перевірено методику наступності фортепіанного навчання, спрямовану на підвищення рівня виконавської компетентності студентів з КНР, в якій спільне функціонування усіх елементів характеризується гармонійним поєднанням: педагогічної взаємодії, об'єктивних і суб'єктивних факторів впливу на особистість, загально-педагогічних та спеціальних принципів навчання, педагогічних умов, засобів, форм і методів навчання. Згідно представленої методики формування виконавської компетентності студентів здійснюється впродовж трьох етапів: змістово-орієнтаційного, активно-когнітивного та операційно-практичного.

Аналіз одержаних у процесі експериментальної перевірки результатів виявив позитивну динаміку формування виконавської компетентності студентів. Це підтверджується зіставленням результатів контрольної та експериментальної груп, а також обробкою кількісних показників, одержаних у результаті виконання контрольних завдань наприкінці кожного етапу та узагальнення даних. Зокрема, збільшилась кількість студентів з компетентнісним рівнем (від 9,8 % до 41,4%), натомість значно зменшилась кількість студентів з фрагментарним рівнем (від 56,1% до 8,2 %) виконавської компетентності. Таким чином, запровадження запропонованої методики сприятиме значному

поліпшенню фортепіанного навчання студентів з Китаю в системі музично-педагогічної освіти України.

Проведене дослідження не вичерпує всіх аспектів порушеної проблеми. Подальшого вивчення потребують питання індивідуального підходу в процесі фортепіанного навчання; оновлення змісту музично-виконавських дисциплін відповідно до сучасних вимог, а також удосконалення методики фортепіанного навчання на основі використання найсучасніших інноваційних технологій освіти.

ОСНОВНІ ПОЛОЖЕННЯ ДИСЕРТАЦІЇ ВІДОБРАЖЕНО В ТАКИХ ПУБЛІКАЦІЯХ АВТОРА

1. *Лань Сіньцзюнь*. Особливості фортепіанного навчання в Китаї/ Лань Сіньцзюнь //«Мистецький освітній простір у контексті формування сучасної парадигми освіти». – Наукові записки. Серія: Педагогічні науки. - Вип. 155. – Кропивницький: КДПУ ім. Володимира Винниченка, 2016. - С.180-183.
2. *Лань Сіньцзюнь*. Стимулювання інтересу до музичного виконавства як провідна умова наступності фортепіанного навчання / Лань Сіньцзюнь // Проблеми підготовки сучасного вчителя: збірник наукових праць Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини. – Вип. 14. – Умань: ФОП Жовтий О.О., 2016. – С. 347-353.
3. *Лань Сіньцзюнь*. Моделювання процесу наступності фортепіанного навчання студентів з КНР у системі музично-педагогічної освіти: теорія і практика/ Лань Сіньцзюнь// Педагогічна освіта: теорія і практика: зб. наук. статей Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка. - Вип.21. - Ч.2. – Кам'янець-Подільський, 2016. – С. 83-88.
4. *Лань Сіньцзюнь*. Забезпечення наступності фортепіанної підготовки майбутнього вчителя музики / Лань Сіньцзюнь//Наукові записки Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського. – Серія: Педагогіка і психологія. – Вип. 46. / Відп. Ред. В.Шахов. – Вінниця: НІЛАУ ЛТД, 2016. – С.27 -31.
5. *Лань Сіньцзюнь*. Принципи забезпечення наступності фортепіанного навчання студентів з КНР в системі музично-педагогічної освіти України/ Лань Сіньцзюнь // Науковий часопис НПУ імені М.П. Драгоманова. - Теорія і методика мистецької освіти, вип. 22 (27) - Ч. 2. – К.: НПУ ім. М.П.Драгоманова, 2017. – С. 127-133.
6. *Lan ChunShin*. Princip lesforen suring continuityin Chinesestudents' piano teaching inthesystem of Ukrainian music-pedagogical education / Lan ChunShin // IntellectualArchive. – Toronto : ShinyWord.Corp. (Canada). – 2016. – November/December. – Vol. 5. – No. 6. – PP. 71-80.
7. *Лань Сіньцзюнь*. Порівняльний аналіз європейського та китайського фортепіанного навчання/ Лань Сіньцзюнь// Зб. наукових праць «Актуальні проблеми музичної освіти та виховання». - Вінниця, 2017. - С.82-84.

8. *Лань Сіньцзюнь*. Діяльнісний підхід як методологічна основа наступності фортепіанного навчання / Лань Сіньцзюнь// Актуальні проблеми мистецької підготовки майбутнього вчителя (VI школа методичного досвіду)// Матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю. - Вінниця, 2016. – С. 273-277.
9. *Лань Сіньцзюнь*. Основні питання довузівської підготовки студентів з КНР/ Лань Сіньцзюнь// Матеріали Міжнародної практичної конференції «Педагогіка музичного мистецтва та хореографії у контексті інтернаціоналізації професійної освіти» . - Мелітополь, 2016. – С. 49-53.
10. *Лань Сіньцзюнь*. Наступність навчання-педагогічна основа безперервної освіти/ Лань Сіньцзюнь // Підготовка фахівців соціометричних професій в умовах сучасного соціокультурного простору. – Вінниця, 2016. – С. 205-209.

АНОТАЦІЇ

Лань Сіньцзюнь. Забезпечення наступності фортепіанного навчання студентів з КНР в системі музично-педагогічної освіти України. – Рукопис.

Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата педагогічних наук зі спеціальності 13.00.02 – теорія та методика музичного навчання. – Національний педагогічний університет імені М.П.Драгоманова. – Київ, 2019.

Дисертація присвячена проблемі забезпечення наступності фортепіанного навчання студентів з КНР в системі музично-педагогічної освіти України. У результаті наукових пошуків встановлено, що категорія «наступність» є: об'єктивною закономірністю, загальним законом розвитку, який уможливорює встановлення зв'язків між тим, що досягнуто людиною та її подальшим розвитком, удосконаленням на основі збереження того ціннісного, без якого неможливий рух уперед. Наступність навчання – це умова організованого, цілеспрямованого педагогічного процесу, коли відбувається ефективна взаємодія між зонами найближчого та актуального розвитку особистості. Безперервність й наступність у навчанні виступає одним із факторів забезпечення ефективності новоутворень особистості, які сприяють постійному просуванню учнів уперед на кожному з етапів навчально-виховного процесу. Наступність фортепіанного навчання студентів педагогічних університетів охоплює узагальнені закономірності мистецького навчання, органічно пов'язуючи окремі його компоненти в єдине ціле.

З'ясовано особливості фортепіанного навчання в початковій та середній ланках освіти КНР та України. Визначено методичні аспекти та специфіку фортепіанного навчання у країнах, які в першу чергу пов'язані з національною філософією й менталітетом, які склалися у продовж вікової історії та нинішнім ставленням урядів цих країн до розв'язання проблем культури та освіти.

Розроблено експериментальну модель наступності фортепіанного навчання студентів з КНР в системі музично-педагогічної освіти України, що

включає такі складники: методологічно-цільовий, процесуально-змістовий; структурно-результативний.

У роботі доведено, що впровадження експериментальної методики наступності фортепіанного навчання студентів з КНР у системі педагогічної освіти України на основі визначених педагогічних умов сприятиме позитивним змінам у рівнях виконавської компетентності студентів.

Ключові слова: виконавська діяльність, виконавська компетентність, вчитель музичного мистецтва, методика, модель, музично-педагогічна освіта, наступність, фортепіанне навчання.

Лань Синьцзюнь. Обеспечение преемственности фортепианного обучения студентов из КНР в системе музыкально-педагогического образования Украины. – Рукопись.

Диссертация на соискание ученой степени кандидата педагогических наук по специальности 13.00.02 – теория и методика музыкального обучения. – Национальный педагогический университет имени М. П. Драгоманова. – Киев, 2019.

Диссертация посвящена проблеме обеспечения преемственности фортепианного обучения студентов из КНР в системе музыкально-педагогического образования Украины. В результате научных поисков установлено, что категория «преемственность» является: объективной закономерностью, общим законом развития, который обеспечивает установление связей между тем, что достигнуто человеком и его дальнейшим развитием, совершенствованием на основе сохранения того ценностного, без которого невозможно движение вперед. Преемственность обучения – это условие организованного, целенаправленного педагогического процесса, когда происходит эффективное взаимодействие между зонами ближайшего и актуального развития личности. Непрерывность и преемственность в обучении выступает одним из факторов обеспечения эффективности новообразований личности, которые способствуют постоянному продвижению учеников вперед на каждом из этапов учебно-воспитательного процесса. Преемственность фортепианного обучения студентов педагогических университетов охватывает обобщенные закономерности художественного обучения, органично связывая отдельные его компоненты в единое целое.

Выявлены особенности фортепианного обучения в начальном и среднем звеньях образования КНР и Украины. Определены методические аспекты и специфика фортепианного обучения в странах, которые в первую очередь связаны с национальной философией и менталитетом, которые сложились в течение вековой истории и нынешним отношением правительств этих стран к решению проблем культуры и образования.

Разработана экспериментальная модель преемственности фортепианного обучения студентов из КНР в системе музыкально-педагогического образования Украины, которая включает такие составляющие:

методологически-целевой; процессуально-содержательный; структурно-результативный.

В работе сформулированы принципы: исполнительской мобильности; взаимосвязи учебного процесса и концертной деятельности студентов; исполнительской самореализации; адаптации, определены и теоретически обоснованы педагогические условия преемственности фортепианного обучения студентов, реализация которых будет способствовать оптимизации исследуемого процесса. Для реализации целей и задач исследования определены следующие группы методов: творческие – нацелены на активизацию творческого потенциала студентов; познавательные – связанные с развитием познавательной активности, самостоятельности в учебно-исполнительской деятельности; исполнительские – направлены на исполнительский развитие студентов. Среди основных форм работы отмечены: индивидуальные и групповые занятия, самостоятельная работа, концертная деятельность.

Определены методологические подходы, ориентирование на значительно оптимизирует процесс преемственности фортепианного обучения студентов из Китая в системе музыкально-педагогического образования Украины: личностно-ориентированный; культурологический; деятельностный; компетентностный.

В работе доказано, что внедрение экспериментальной методики преемственности фортепианного обучения студентов из КНР в системе педагогического образования Украины на основе определенных педагогических условий будет способствовать положительным изменениям уровней исполнительской компетентности студентов.

Ключевые слова: исполнительская деятельность, исполнительская компетентность, учитель музыкального искусства, методика, модель, музыкально-педагогическое образование, преемственность, фортепианное обучение.

Lan XinJun. Ensuring continuity of piano training of students from the PRC in the system of musical and pedagogical education of Ukraine. - Manuscript.

Dissertation for the degree of candidate of pedagogical sciences in specialty 13.00.02 – theory and method of musical training. – National Pedagogical University named after MP Drahomanov. – Kyiv, 2019.

The dissertation is devoted to the problem of ensuring the continuity of piano teaching students from the PRC in the system of musical and pedagogical education of Ukraine. As a result of scientific research, it was established that the category of "succession" is: an objective law, a general law of development, which ensures the establishment of links between what has been achieved by man and his further development, perfection on the basis of the preservation of the value, without which it is impossible to move forward. Continuity of training is a condition of organized, purposeful pedagogical process, when there is an effective interaction between the

zones of the closest and most actual development of the person. Continuity and continuity in learning is one of the factors of ensuring the effectiveness of new personality development, which contributes to the constant advancement of students in each of the stages of the educational process. The continuity of piano teaching of students of pedagogical universities covers the generalized patterns of artistic education, organically linking its individual components into a single whole.

The peculiarities of piano learning in the primary and secondary levels of the formation of the People's Republic of China and Ukraine are revealed. The methodical aspects and peculiarities of piano learning in the countries that are primarily related to national philosophy and mentality, which have developed during the centuries-old history and the current attitude of the governments of these countries to solving the problems of culture and education, are determined.

The paper formulates the principles of: performing mobility; the relationship between the educational process and the concert activity of the students; performing self-realization; The pedagogical conditions of continuity of piano teaching of students, whose implementation will contribute to optimization of the investigated process, are determined and theoretically substantiated. The following groups of methods are defined for realization of the goals and objectives of the research: creative - aimed at activating the creative potential of students; cognitive - associated with the development of cognitive activity, independence in teaching and performing activities; performers - are aimed at the students' performance development. Among the main forms of work noted: individual and group classes, independent work, concert activities.

The methodological approaches are determined, the orientation on significantly optimizes the process of continuity of piano teaching of students from China in the system of musical-pedagogical education of Ukraine: personal-oriented; culturological; active; competency

The structure of the continuity of piano teaching of students from the PRC in the system of musical and pedagogical education of Ukraine is substantiated, which consists of the unity of motivational-emotional, value-creative and reflexive-activity components, criteria (motivational, creative, activity) that provide their qualitative diagnosis in the conditions of the educational the process.

It has been proved that the introduction of the experimental method of continuity of piano teaching of students from the PRC in the system of pedagogical education of Ukraine on the basis of certain pedagogical conditions will contribute to positive changes in the levels of students' performing competencies.

Keywords: performing activity, performance competence, teacher of musical art, methodology, model, musical-pedagogical education, continuity, piano learning.